

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN İŞKUR HİZMETLERİNE İLİŞKİN ALGI ve TUTUMLARI

Seda YILDIRIM*
Ali ACARAY†
Neslihan ŞEVİK‡

Özet

Ülkemizde istihdamın korunması, geliştirilmesi, yaygınlaştırılması ve işsizliğin önlenmesi faaliyetlerine yardımcı olma amaçlı olarak kurulmuş olan Türkiye İş Kurumu'nun (İŞKUR) son on yılda yeniden yapılanmaya ve beraberinde önemli bir imaj değişimine gittiği görülmektedir. İŞKUR'un kendisini geliştirerek daha nitelikli işgücü sağlamaya ve genç işsizlere yardımcı olmaya çalışmasıyla birlikte, İŞKUR için üniversite öğrencileri önemli bir kitle haline gelmiştir. Bu bağlamda İŞKUR'un sağladığı hizmetler bakımından üniversite öğrencilerine ne derece hitap ettiği ve ne derece faydalı olabileceği öğrenilmesi gereken önemli konulardan biridir. Bu çalışmada, üniversite öğrencilerinin İŞKUR'un hizmetlerine ilişkin algılarını ve iş ararken İŞKUR'dan yararlanma isteklerini belirlemek amaçlanmıştır. Amaca uygun olarak yüz yüze anket yöntemiyle Kocaeli Üniversitesi öğrencilerinden gerekli bilgiler toplanmıştır. 417 adet anket formundan elde edilen bilgiler SPSS 16 programında analiz edilerek yorumlanmıştır. Çalışma sonucunda, öğrencilerin bazı demografik özelliklerine göre iş ararken İŞKUR'dan yararlanma isteklerinin değiştiği görülmüştür. Ayrıca İŞKUR'a yönelik algılar ile İŞKUR'dan yararlanma isteği arasında anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar kelimeler: İŞKUR, işsizlik, İŞKUR hizmetleri

THE ATTITUDE AND PERCEPTION OF UNIVERSITY STUDENTS ABOUT İŞKUR'S SERVICES

Abstract

ISKUR (Turkish Employment Agency) which was established to protect, develop, extend the employment and to prevent the unemployment in Turkey, has been submitted to a re-organization process and radically changed image since last 10 years. With new helpful image of ISKUR to unemployed young based on its development for providing qualified labor force, university students has become an important population for ISKUR. In this context, it is a critical issue to research the extent of usefulness for university students and being addressed to them. This study aimed to determine the perception of ISKUR services and the demand for using ISKUR during the process of job search. According to this purpose, the data was collected from Kocaeli University's students with face-to-face survey method. Then, the information of 417 survey forms were analyzed in SPSS 16 program and concluded lastly. As a result of the study, it was seen that the demand of using ISKUR during job search was changed with some demographics for university students and also it was determined that there was a significant relationship between the demand of using ISKUR and the perception of ISKUR.

Key words: İŞKUR, unemployment, İŞKUR services

Giriş

İstihdamı geliştirme ve yaygınlaştırma amaçlı olarak kurulmuş olan Türkiye İş Kurumu (İŞKUR), günümüzde meydana gelen değişikliklere göre kendisini adapte etmeye çalışan ve imaj değişikliğine giden bir kurum (Tutar,2007) olarak karşımıza çıkmaktadır. İŞKUR'un, geçmişteki daha az eğitilmiş bireylerin istihdama kazandırılması yönündeki misyonu zamanla eğitilmiş ve üniversite mezunu bireylerin istihdama kazandırılması şeklinde değişmiş ve ülkedeki işsizliği minimum seviyeye indirgenmesi gibi bir vizyon ile İŞKUR'un sorumluluğunun arttığı söylenebilir. Üniversite öğrencilerinin sorunları içerisinde en çok tartışılan işsizlik sorunu (Gizir,2005; Şenses,2007), ülkemizin kalkınma ve gelişme

* Yrd. Doç. Dr., Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi, Uluslararası Ticaret ve Lojistik Bölümü, sedayil@gmail.com

† Yrd. Doç. Dr., Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi, Bankacılık ve Finans Bölümü, aliacaray@hotmail.com

‡ Arş. Gör. , Kocaeli Üniversitesi, İşletme Bölümü, neslihan.akman@kocaeli.edu.tr

politikaları içerisinde de çözüm bekleyen bir konudur. Şahin (2009) yaptığı çalışmada eğitim fakültesinde öğrenim gören öğrencilerin umutsuzluk düzeylerini araştırmış ve özellikle mezuniyete yakın öğrencilerde iş ve kariyer kaygılarının yüksek olduğu sonucuna ulaşmıştır. Cafoğlu ve Okçu'nun (2013) yaptığı bir çalışmada ise Siirt ilinde yaşayan gençlerin çoğunluğunun öncelikle iş ve meslek edinme açısından güçlükler ve problemler yaşadıkları yönünde bir sonuç çıkmıştır. Dursun ve Aytaç (2012) da, üniversite son sınıf öğrencileri üzerine yaptıkları bir çalışmada gelecek endişesi ve iş bulamama korkusu yaşayan öğrencilerin, diğer öğrencilere göre daha fazla depresif bir ruh hali içerisinde olduklarını tespit etmişlerdir. Şahin vd. (2009)'un yaptıkları çalışmada da üniversite öğrencilerinin iş bulamama yönündeki endişelerinin gelecek kaygısı açısından önemli bir yer tuttuğu görülmüştür (Şahin vd.,2009). Gelecek kaygısı taşıyan üniversite öğrencilerinin sahip oldukları potansiyelden ve işgücünden yararlanamamak (Yavuzer vd.,2005), ülkemizin kalkınmasını ve gelişmesini yavaşlatan hatta durduran önemli bir sorun olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu bağlamda sosyal devlet anlayışı çerçevesinde İŞKUR'un, ülke kalkınma ve gelişiminde büyük bir potansiyeli ve katkısı olacak üniversite gençliğine özel uygulama, hizmet ve faaliyetler ile destek çıkması ideal bir durum olacaktır. Dolayısıyla bu çalışmada üniversite öğrencilerinin İŞKUR hizmetlerine karşı tutumlarını belirlemek amaçlanmıştır. Bunu takip eden bölümde öncelikle kavramsal çerçevesi ve daha sonra ise çalışmanın metodolojisi ele alınacaktır.

1. Kavramsal Çerçeve

İşsizlik, emek faktörünün üretime katılmadığı durumdur. Diğer bir ifade ile oransal olarak işsizlik oranı, işsiz sayısının işgücüne bölünmesi ile elde edilmektedir. İşgücü sayısının elde edilmesinde, çalışma isteğinde ve gücünde olmayanların toplam işgücü rakamından çıkarılması gerekmektedir. Ayrıca çalışma işgücü sayısı, çalışma çağındaki olanları, 15-64 yaş grubunu kapsamaktadır. Buradan hareketle çalışma çağındaki, çalışma istek ve kabiliyetinde olup mevcut ücret seviyesine razı olduğu halde üretim sürecine katılmayan kişilere işsiz denir. Diğer bir deyişle “çalışma isteğine ve yeteneğine sahip olduğu halde iş bulamayan (Şakar, 1992:194)” kişiler için işsizlik tanımı kullanılabilir. İşsizlik çoğu ülke için çözüm bulunması gereken önemli bir sorundur (Koçak ve Akman, 2011) ve bu sorunun çözümünde uygulanabilecek politika ve stratejiler birbirinden farklıdır. Çünkü ülkelerin gelişmişlik seviyelerine göre işsizliğin nedenleri ve çözüm yolları birbirinden farklılaşmaktadır. Örneğin, çoğu gelişmiş ülkelerdeki işsizlik nedeni “talep fazlalığına/üretim fazlalığına dayalı işgücü talebindeki değişimlerden” kaynaklanmaktadır. Gelişmekte olan ülkelerde işsizliğin çoğunlukla işgücü arzı ile diğer üretim faktörleri arasındaki dengesizlikten kaynaklandığı söylenebilir (Öksüz, 2007).

Hızlı nüfus artışı ile birlikte genç nüfus yoğunluğu, Türkiye’de işsizliği arttıran en önemli faktörlerden biri olduğu söylenebilir (Bozdağlıoğlu, 2008). Her yıl ortalama 750-800 bin kişinin çalışabilir nüfusa girdiği (İstanbul Çalışma Ve İş Kurumu İl Müdürlüğü,2015) Türkiye’de 2014 Ekim TÜİK raporuna göre, 15-64 yaş aralığındaki (çalışma çağındaki) nüfus yoğunluğunun %67,8 olduğu görülmektedir (TÜİK, 2015a). Diğer yandan Türkiye genelinde 15-64 yaş için işsizlik oranının %10,6 olduğu ve 15 yaş üzeri işsiz sayısının 2014 Ekim döneminde 3 milyon 43 bin kişi olarak kayıtlara geçmiştir. İş gücüne katılma oranı ise 15-64 yaş arası kişilerde %51 olarak gerçekleşmiştir (TÜİK, 2015b).

Tablo 1: Türkiye’deki Ekim-2014 Dönemi İçin İşgücü Göstergeleri

	Toplam	Erkek	Kadın
15 ve daha yukarı yaştakiler			
Nüfus (Milyon)	57.249	28.274	28.975
İşgücü (Milyon)	29.181	20.229	8.952
İstihdam(Milyon)	26.138	18.380	7.758
Tarım (Milyon)	5.404	2.885	2.519
Tarım dışı (Milyon)	20.734	15.494	5.239
İşsiz (Milyon)	3.043	1.850	1.194
İşgücüne dahil olmayanlar (Milyon)	28.068	8.045	20.023
İşgücüne katılma oranı (%)	51,0	71,0	30,9
İstihdam oranı(%)	45,7	65,0	26,8
İşsizlik oranı(%)	10,4	9,1	13,3
Tarım dışı işsizlik oranı(%)	12,5	10,3	18,3
15-64 yaş grubu			
İşgücüne katılma oranı(%)	55,6	76,8	34,3
İstihdam oranı(%)	49,7	69,7	29,6
İşsizlik oranı(%)	10,6	9,3	13,6
Tarım dışı işsizlik oranı(%)	12,5	10,4	18,4
Genç nüfusta(15-24 yaş) işsizlik oranı(%)	19,7	16,9	24,8

Kaynak: <http://www.tuik.gov.tr/HbGetirHTML.do?id=18632>(Erişim:02/02/2015)

Türkiye’de işsizlikle mücadelede atılan ilk yasal adımların 1936 tarihli 3008 sayılı İş Kanunu ile başladığı söylenebilir. Kamunun işgücüne sağlama görevini üstlenmesini öngören bu kanunun uygulaması 1946 yılında gerçekleşmiştir. 15.03.1946 tarihinde İş ve İşçi Bulma Kurumu faaliyete geçmiştir. 1980’li yıllara kadar faaliyetleri yeterli görünen İş ve İşçi bulma kurumunun istihdama yeterince katkıda bulunmadığı görülmüştür. Dünya’da yaşanan hızlı gelişmeler, küreselleşme ve iş piyasasının değişmesi, İş ve İşçi bulma kurumunun da değişimini beraberinde getirmiştir. Böylece 4 Ekim 2000 tarih ve 617 sayılı kanun hükmünde kararname ile İş ve İşçi bulma kurumu kapatılmış ve Türkiye İş Kurumu (İŞKUR) kurulmuştur (İŞKUR, 2015). Sonraki dönemlerde yapılan yasal düzenlemeler ile İŞKUR’un vizyonu ve misyonu daha geniş ve Türkiye’deki istihdam ve işsizlik sorunlarını çözmeye katkısının daha çok beklendiği bir kurum haline geldiği görülmektedir. Özellikle 2000 ve sonrası yıllarda İŞKUR’un yeniden yapılanma sürecine giderek, hizmet alanlarını genişletmiş, hizmetlerini yenilemiş ve daha geniş bir kitleye hitap edebilecek bir kurum haline gelme yolunda politikalar izlemeye başlamıştır (Dinçer, 2011). Bu bağlamda İŞKUR’un önümüzdeki 10 yıllık süreç için planladığı 4 ana politika şu şekildedir (İstanbul Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü, 2013):

- Eğitim-istihdam ilişkisinin güçlendirilmesi,
- İşgücü piyasasında güvence ve esnekliğin sağlanması,
- Özel politika gerektiren grupların istihdamının artırılması,
- İstihdam-sosyal koruma ilişkisinin güçlendirilmesi.

İşsizlik sorununun çözümünde “pasif işgücü piyasası politikaları” ve “aktif işgücü piyasası politikaları” olarak 2 temel politika izlenmektedir. Pasif işgücü piyasası politikalarında işsiz olan bireylerin işsiz olarak sürdürdükleri yaşamlarına “işsizlik sigortası, işsizlik ödenekleri ve yardımları” gibi destek olacak uygulamalar mevcuttur. Aktif işgücü piyasası politikalarında ise işsiz olan bireylerin iş sahibi olmalarına (istihdamına) yönelik uygulamalar mevcuttur (Emirgil vd., 2014). Günümüzde İŞKUR işsizlikle mücadele açısından hem aktif hem de pasif işgücü politikalarını uygulamakta olup, aktif işgücü piyasası uygulamalarında daha etkin rol

oynamaya çalışmaktadır (Sanal, 2013). İŞKUR'un aktif işgücü piyasası bağlamında ele alınan faaliyetleri, "iş ve meslek analizi, meslek tanımlama ve sınıflandırma, meslek/alan seçme aşamasındaki öğrencilere rehberlik hizmeti, yetişkinlere iş ve meslek danışmanlığı, meslek edindirme-geliştirme kursları, dezavantajlı grupların mesleki eğitimleri, istihdamdaki işgücüne yönelik eğitim-seminerler ve işsizliğin yoğun olduğu dönem ve yerlerde toplum yararına çalışma faaliyetleri" şeklinde özetlenebilir (Kumaş,2010:140). Pasif işgücü piyasası programı olarak ise İŞKUR, "işsizlik sigortası, ücret garanti fonu, kısa çalışma ödeneği, iş kaybı tazminatı" faaliyetlerini gerçekleştirmektedir (BAKA,2012).

Elindeki kaynakların zenginliği ve büyük bir kamu kuruluşu olması açısından İŞKUR'un işgücü eğitimi-istihdamı arasındaki ilişkiyi iyileştirme konusundaki en etkili kurum olarak görülmektedir (Taş, 2011). Dolayısıyla, İŞKUR'un çalışma stratejisi içerisine özellikle dahil ettiği "eğitim-istihdam" ilişkisinin güçlendirilmesi, işsizlik sorununun çözümü açısından önemli bir adımdır. Çünkü kişilerin sahip oldukları eğitim seviyesi "hem ekonomik faaliyetlerin niteliğini hem de işgücüne katılım oranını" etkileyen önemli bir faktördür (Kavak, 1997:23). Dursun ve Aytaç (2009) işgücü piyasası bağlamında eğitim üniversite eğitiminin, işgücüne katılacak olan adayların iş dünyasına daha iyi hazırlanmasına yardımcı olduğunu belirtmişlerdir. Ancak ülkemizdeki genç ve üniversiteli mezun sayısının çok fazla olması hem üniversite öğrencilerinin mezuniyet öncesi aşırı kaygılı olmalarına (Dursun ve Aytaç, 2009) hem de mezuniyet sonrasında eğitim-istihdam arasındaki ilişkinin dengesiz olmasına neden olmaktadır. Bu durumda İŞKUR'un yeni yapısıyla üniversite öğrencilerine ne derece yardımcı olabileceği konusu gündeme gelmektedir. 2014 Aralık ayı içerisinde İŞKUR'a toplamda 271.962 kişinin kurumun hizmetlerinden faydalanmak için başvurduğu kaydedilmiş; bu kişilerin %56,56'sının lise altı; %27,66'sının lise ve dengi; %14,16'sının lise üstü eğitim mezunu kişiler olduğu görülmüştür. Bütün başvuruların %24,52'sinin ise 15-64 yaş aralığında yer aldığı tespit edilmiştir (İŞKUR İstatistik Bülteni, 2014). Genel başvurular içerisinde lise üstü eğitime sahip kişilerin oranı hala düşük olsa da; ilerleyen yıllarda bu oranın yükseleceği tahmin edilmektedir. İŞKUR'un üniversite öğrencilerine de iş arama sürecinde destek olması, üniversiteli gençliğin işsizlik sorununa çözüm olabilmesi eğitim-istihdam ilişkisi için çok faydalı olacaktır.

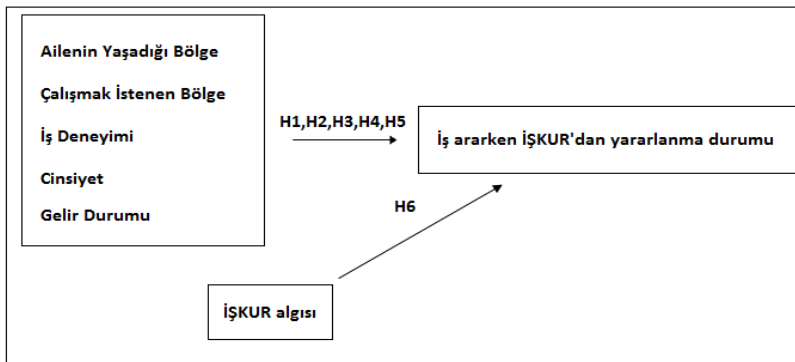
İlgili yazın incelendiğinde, İŞKUR'un, Türkiye'deki istihdam alanı açısından hayati bir değere sahip olduğu ve işsizliği azaltmada çok fonksiyonel bir kurum olduğunun vurgulanmakta olduğu görülmektedir. Öncelikle İŞKUR, Türkiye'deki istihdam ve işsizlik verilerine ilişkin sağlıklı ve düzenli ve bilgi sağlama açısından önemli bir bilgi kaynağıdır. Örneğin, İŞKUR, kendisine kayıtlı işsiz bireylere ilişkin birçok veriyi paylaşmakta olup, yaptığı hane halkı anketleri ile de işgücü piyasası arzına yönelik bilgiler sağlamaktadır (Alabaş,2007:136). Eser ve Terzi (2008), yaptıkları çalışmada işsizliğin çözümü açısından İŞKUR'un çok stratejik bir öneme sahip olduğunu belirtmişlerdir. Avrupa Birliğine uyum açısından yürütülen çalışmalardan biri olan Avrupa İstihdam Stratejisine İŞKUR'un koordinatörlük yapması, bu kurumun Türkiye'deki istihdam politikası içerisindeki rolünü göstermektedir (Eser ve Terzi,2008:246). İŞKUR'un yeni hizmetlerinden biri olan "iş ve meslek danışmanlığı" ise, Türkiye'deki işsizliği azaltmada yardımcı olacak önemli bir hizmet girişimi olarak görülmektedir. İş ve meslek danışmanlığı hizmetinin odak noktasında genç nüfusun olması ise, bu hizmet konseptinin değerini arttırmaktadır (Karagülle,2007).

2. Araştırmanın Metodolojisi

Yapılan bu çalışmada, üniversite öğrencilerinin İŞKUR hizmetlerine karşı tutumlarını belirlemek amaçlanmıştır. Ayrıca üniversite öğrencilerinin İŞKUR'un hizmetlerini nasıl algıladıkları ve İŞKUR'un öğrencilere mezuniyet sonrası ne derece yardımcı olacağına ilişkin

algılamalar da belirlenmeye çalışılacaktır. Araştırmanın amacı doğrultusunda gerekli olan veriler anket yöntemi ile toplanmıştır. Anket formunda 3 temel bölüm bulunmaktadır. Birinci bölümde üniversite öğrencilerinin demografik özelliklerine ilişkin değişkenler yer almaktadır. İkinci bölümde üniversite öğrencilerinin çalışma durumları ve iş bulma durumları ile ilgili değişkenler bulunmaktadır. Son bölümde ise üniversite öğrencilerinin İŞKUR'un iş ve meslek danışmanlığı hizmetlerine ilişkin ifadeler yer verilmiştir. İfadeler ile İŞKUR'un üniversite öğrencilerine ne derece hitap ettiği öğrenilmeye çalışılmıştır. Anket formunda kullanılan ifadeler, mini odak grup sonucunda geliştirilmiştir. Krueger (1994), mini odak grubu “konuyu iyi bilen ya da önceden deneyimi olan 4-6 arası katılımcıdan oluşan küçük bir odak grup” olarak tanımlamıştır. Mini odak grup, istenen bilginin ne kadar özel olduğu ile ilgilidir. Diğer bir deyişle, mini odak grup çalışması, konu ile ilgili çok az kişinin bilgi sahibi olduğu ya da deneyimi olduğu durumlarda yapılan bir grup çalışmasıdır (Dilshad ve Latif, 2013). Dolayısıyla bu çalışmada da mini odak grup çalışması yardımıyla anket formuna gerekli ifadeler seçilmiştir. Sonuçta, İŞKUR'un hizmetlerinin üniversite öğrencilerine yönelik olma durumları ve onlara faydalı olma durumlarına ilişkin 10 temel ifade kullanılmıştır. Öğrencilerin ifadelerine katılma dereceleri beşli Likert ölçeğine göre aralıklandırılmıştır. Her bir ifade için “Kesinlikle katılıyorum: 5, katılıyorum: 4, ne katılıyorum ne katılmıyorum: 3, katılmıyorum:2, hiç katılmıyorum: 1” şeklinde yanıtlar toplanmıştır.

Araştırmanın ana kütesini Kocaeli Üniversitesi öğrencileri oluşturmaktadır. Ancak zaman ve mali kısıtlar nedeniyle kolayda örnekleme yöntemine göre Kocaeli Üniversitesi öğrencilerinden bir örneklem oluşturulmuş ve anket uygulaması bu örnekleme yapılmıştır. Anket uygulaması sonucunda Kocaeli Üniversitesi Umuttepe kampüsünde dağıtılan 500 anketten, 417 adet sağlıklı anket geri dönüşü sağlanmıştır.

Şekil 1: Araştırmanın Modeli

Araştırmanın modeli şekil 1’de gösterilmiş olup, hipotezler modele uygun olarak geliştirilmiştir. Araştırmada test edilecek olan hipotezler aşağıdaki gibidir:

- H₁: Öğrencilerin iş ararken İŞKUR’dan yararlanma durumu cinsiyetlerine göre değişmektedir.
- H₂: Öğrencilerin iş ararken İŞKUR’dan yararlanma durumu gelir seviyesine göre değişmektedir.
- H₃: Öğrencilerin iş ararken İŞKUR’dan yararlanma durumu iş deneyimlerine göre değişmektedir.
- H₄: Öğrencilerin iş ararken İŞKUR’dan yararlanma durumu ailelerinin yaşadıkları bölgeye göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.
- H₅: Öğrencilerin iş ararken İŞKUR’dan yararlanma durumu çalışmak istedikleri bölgeye göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.

- H₆: Öğrencilerin İŞKUR algısı ile iş ararken İŞKUR'dan yararlanma durumları arasında anlamlı bir ilişki vardır.

3. Araştırmanın Bulguları

Anket yöntemi ile toplanan veriler SPSS 16 paket programında analiz edilmiştir. Anket uygulaması sonucunda toplanan 417 adet sağlıklı anket formuna ait verilerin istatistiksel analizleri yapılmıştır.

Tablo 2: Ankete Katılan Öğrencilerin Demografik Özelliklerinin Dağılımı

Demografik Özellikler		Frekans	Yüzde(%)
Cinsiyet	Kadın	161	38,6
	Erkek	256	61,4
Aile gelir durumu	1000TL ve altı	107	25,7
	1001TL-2000TL	219	52,5
	2001TL-3000TL	44	10,6
	3001-4000TL	38	9,1
	4001-5000TL	9	2,2
Ailenin yaşadığı bölge	Marmara bölgesi	114	27,0
	Karadeniz bölgesi	75	17,0
	İç Anadolu bölgesi	38	9,0
	Doğru Anadolu bölgesi	27	6,0
	Güneydoğu Anadolu bölgesi	15	3,0
	Ege bölgesi	80	19,0
	Akdeniz bölgesi	68	16,0
Çalışmayı düşündüğü bölge	Marmara bölgesi	273	65,0
	Karadeniz bölgesi	21	5,0
	İç Anadolu bölgesi	15	3,0
	Doğru Anadolu bölgesi	11	2,0
	Güneydoğu Anadolu bölgesi	5	1,0
	Ege bölgesi	47	10,7
	Akdeniz bölgesi	45	10,7
TOPLAM		417	100,0

Tablo 2'de araştırmaya katılan üniversite öğrencilerinin bazı demografik özellikleri ilgili frekans ve yüzdelik dağılımları verilmiştir. Öğrencilerin ortalama yaşları 21 olarak tespit edilmekle beraber, çalışmaya katılanların çoğunluğunu erkek öğrenciler(%61,4) oluşturmaktadır. Çalışmaya katılanların %38'i kadın öğrencilerden oluşmaktadır. Öğrencilerin aileleri için gelir durumlarına bakıldığında ise çoğunluğun 1001-2000TL arası olduğu görülmektedir. Katılımcıların %25,7'sinin gelir durumu 1001TL ve altı; %10,6'sı 2001-3000TL arası; %9,1'i 3001-4000TL arası ve %2,2'si 4001-5000TL arası gelir durumuna sahip öğrencilerdir. Katılımcıların aileleri çoğunlukla(%27) Marmara bölgesinde yaşamaktadır. Katılımcıların %19'unun ailesi Ege bölgesinde; %17'sinin ailesi Karadeniz bölgesinde; %16'sının ailesi Akdeniz bölgesinde; %6'sının ailesi Doğu Anadolu bölgesinde ve %3'ünün ailesi Güneydoğu Anadolu bölgesinde yaşamaktadır. Öğrencilere çalışmayı düşündükleri bölge sorulduğunda ise çoğunluğun(%65) Marmara bölgesinde çalışmak istediği görülmüştür. Marmara bölgesinden sonra katılımcılar en çok Ege ve Akdeniz bölgesinde çalışmak istediklerini belirtmişlerdir.

Tablo 3: Ankete Katılan Öğrencilerin Çalışma Durumlarına İlişkin Bilgilerin Dağılımı

Çalışma Durumları		Frekans	Yüzde
İş deneyimi var mı	Evet	227	54,9
	Hayır	190	45,1
Halen çalışmakta mı	Evet	118	28,3
	Hayır	299	71,7

Araştırmaya katılan öğrencilere iş deneyimleri olup olmadığı sorulmuştur. Buna göre öğrencilerin %54'ü iş deneyimi olduğunu %44'ü ise iş deneyimi olmadığını belirtmiştir. Tablo 3'de de görüleceği üzere, öğrencilerin sadece %28'i, hala çalışmakta olduğunu; %71'i ise çalışmadığını belirtmiştir.

Tablo 4: Ankete Katılan Öğrencilerin İş Aramada Kullanmayı Düşündükleri Kaynakların Öncelik Sıralaması

İş Arama Kaynakları		
	Ortalama	Sırası
İnternet	1,59	1
Gazete ilanları	3,42	4
Arkadaş çevresi	2,61	3
Aile ve akraba çevresi	2,58	2
İŞKUR(Türkiye İş Kurumu)	4,36	5
Toplam	417	100,0

Tablo 4'te öğrencilerin iş ararken yararlanmayı düşündükleri kaynakların sıralaması gösterilmiştir. Katılımcıların iş ararken kullanacakları kaynakların başında internet gelmektedir. İkinci olarak aile ve akraba çevresi; üçüncü sırada arkadaş çevresi; dördüncü sırada gazete ilanları ve en son olarak İŞKUR gelmektedir. Bu bağlamda üniversite öğrencilerinin İŞKUR'u iş ararken kullanmayı neredeyse düşünmedikleri söylenebilir.

Tablo 5. Ankete Katılan Öğrencilerin İŞKUR'u Tanıma Durumlarına İlişkin Bilgilerin Dağılımı

		Frekans	Yüzde (%)
İŞKUR'un hizmetlerinden haberdar mı	Evet	85	20,4
	Hayır	332	79,6
Yaşadığı ilde İŞKUR merkezi/şubesi var mı	Evet	270	64,0
	Hayır	41	9,0
	Bilmiyor	106	25,0
Yakın çevrede(aile, arkadaş vb.) İŞKUR'dan hizmet alan var mı	Evet	103	24,0
	Hayır	246	58,9
	Bilmiyor	68	16,1
İŞKUR'un iş ve meslek danışmanlığı hizmetlerinden haberdar mı	Evet	138	33,0
	Hayır	279	66,9
İŞKUR'a dair haberleri ne sıklıkta duyuyor	Her zaman	22	5,2
	Ara sıra	209	50,1
	Hiçbir zaman	176	42,2
TOPLAM		417	100,0

Tablo 5'te araştırmaya katılan üniversite öğrencilerinin İŞKUR'dan haberdar olma durumları gösterilmiştir. Katılımcıların %79,6'sı İŞKUR'un sunduğu hizmetlerden haberdar değil; sadece %20,4'ü İŞKUR'un sunduğu hizmetlerden haberdar durumdadır. Araştırmaya katılan

öğrencilerin %64'ü yaşadığı ilde İŞKUR'un merkezi/şubesi bulunduğunu; %9'u bulunmadığını; %25'i ise yaşadığı ilde İŞKUR'un merkezi/şubesi olup olmadığını bilmediğini belirtmiştir. Katılımcıların %24'ünün yakın çevrelerinden(aile, akraba, arkadaş) kişilerin İŞKUR hizmetlerinden yararlandıkları görülmüştür. Diğer yandan katılımcıların çoğunluğunun(%58,9) yakın çevresinden hiç kimsenin İŞKUR'dan yararlanmadığı görülmüştür. Katılımcıların %16'sı ise yakın çevrelerinden İŞKUR'dan yararlanan olup olmadığını bilmedikleri görülmüştür. Katılımcıların %66'sı İŞKUR'un iş ve meslek danışmanlığı hizmetlerinden haberdar değil; %33'ü ise haberdar olduğunu belirtmiştir. Katılımcıların %50'si İŞKUR'a dair haberleri ara sıra duyduğunu; %42'si ise hiç duymadığını belirtmiştir. Katılımcıların sadece %5,2'si her zaman İŞKUR ile ilgili haberler duyduğunu belirtmiştir.

Tablo 6. Ankete Katılan Öğrencilerin İŞKUR'a İlişkin Algılamalar

İfadeler	Ortalama	St. Sapma
İŞKUR'un iş ve meslek danışmanlığı hizmetleri üniversite öğrencilerine destek olabilir.	1,7266	,58596
İŞKUR'un iş ve meslek danışmanlığı hizmetleri ile üniversite öğrencileri daha bilinçli iş arayabilir.	2,0911	,95139
İŞKUR'un iş ve meslek danışmanlığı hizmetleri ile üniversite öğrencileri daha kolay iş bulabilir.	2,2062	,90970
İŞKUR'un hizmetleri ile üniversite öğrencileri iş becerilerini daha iyi analiz edebilir.	2,4820	,83222
İŞKUR'un hizmetleri üniversite öğrencileri için doğru iş ve meslek olanakları sağlayabilir.	1,9544	,72744
İŞKUR, üniversite öğrencileri ile iş dünyası arasındaki köprü olabilir.	1,7098	,71031
İŞKUR'un iş ve meslek danışmanlığı hizmetleri ile öğrenciler iş dünyasını daha iyi tanıyabilir.	2,2182	,78621
İŞKUR'un iş ve meslek danışmanlığı hizmetlerinden bir mesleği olmayan gençler yararlanabilir.	2,2494	1,10947
İŞKUR'un hizmetleri üniversite öğrencilerinin iş arama becerilerinin gelişmesini sağlayabilir.	2,7242	1,06663
İŞKUR'un üniversite öğrencilerine yönelik özel seminer ve konferansları çok faydalı olabilir.	1,6930	1,13161

Tablo 6'da katılımcıların İŞKUR'a ilişkin algıları ile ilgili ortalama ve standart sapma bilgileri verilmiştir. İŞKUR'un hizmetlerinin üniversite öğrencilerine yönelik olması ve faydalı olması ile ilgili 10 ifade verilmiş ve bu ifadeleri beşli Likert ölçeğine göre öğrenciler değerlendirmiştir. Değerlendirme aşamasında "1:hiç katılmıyorum, 2:katılmıyorum, 3:kararsızım, 4:katılıyorum, 5:kesinlikle katılıyorum" şeklinde cevaplar alınmıştır. Katılımcıların verdikleri yanıtların ortalamalarına bakıldığında bütün ifadelerin "katılmıyorum" şeklinde yanıtladığı görülmüştür. "İŞKUR'un iş ve meslek danışmanlığı hizmetleri ile üniversite öğrencilerine destek olması açısından; iş arama becerilerini geliştirmesi açısından; bilinçli iş aramaları açısından; daha kolay iş bulma açısından; iş becerilerini analiz edebilme açısından" katılımcılar İŞKUR'un faydalı olmadığını düşünmektedirler. Ayrıca katılımcılar "İŞKUR'un hizmetleri ile üniversite öğrencilerine doğru iş ve meslek sağlaması açısından; iş dünyası ile köprü kurması açısından; iş dünyasını öğrencilere tanıtmaya yardımcı olması açısından" da faydalı olmadığını düşünmektedirler. Buna göre katılımcıların İŞKUR'un hizmetlerinin üniversite öğrencilerine yönelik olması ve faydalı olması açısından çoğunlukla olumsuz algıladıkları söylenebilir. İŞKUR'un iş ve meslek

danışmanlığı hizmetlerinin mesleği olmayan gençlere faydalı olması ve İŞKUR'un üniversitelerde özel seminer ve konferanslar vermesi konusunda da katılımcılar olumsuz yargıda bulunmuşlardır.

Tablo 7. Güvenirlik Analizi

Cronbach's Alpha	Madde sayısı
,806	10

İŞKUR'un hizmetlerinin algılanmasına ilişkin kullanılan 10 maddelik ölçeğe verilen yanıtlar için Cronbach's Alpha testi yapılmıştır. Her ifade birbirinden bağımsız bir içeriğe sahip olunca aralarında da bir korelasyon olacaktır ve cevapların iç tutarlılığı da yüksek çıkacaktır (Yıldırım ve Şevik, 2013). Tablo 7'de gösterildiği üzere anket formunda kullanılan 10 maddelik İŞKUR algı ölçeği için Cronbach's Alpha katsayısı 0,806 olarak elde edilmiştir. Buna göre anket formunda kullanılan ölçeğin yeterli bir güvenilirliğe sahip olduğu söylenebilir.

Şekil 2: Katılımcıların İş Ararken İŞKUR'dan Yararlanma Durumu

Şekil 2'de araştırmaya katılan üniversite öğrencilerinin iş ararken İŞKUR'dan yararlanma durumlarına ilişkin dağılımları gösterilmiştir. Katılımcıların %52'si iş ararken İŞKUR'dan yararlanmayacaklarını, %23'ü yararlanacaklarını belirtmişlerdir. Katılımcıların %25'i ise bu konuda kararsız kalmıştır.

Tablo 8: İŞKUR'dan Yararlanma Durumunun Cinsiyete Göre Dağılımı

	İŞKUR'dan Yararlanma Durumu			Toplam
	Hayır	Kararsızım	Evet	
Kadın	39	58	64	161
Erkek	177	48	31	256
Toplam	216	106	95	417

Pearson Ki-kare: 82,845
df: 2 Anlamlılık(p):0,000 0,00<0,05 H₁kabul edilir

Tablo 8'de katılımcıların cinsiyetlerine göre İŞKUR'dan yararlanma durumlarının frekans dağılımları gösterilmiş olup, değişkenler arasındaki ki-kare değeri hesaplanmıştır. İŞKUR'dan yararlanma isteğinin cinsiyete göre farklılık gösterdiği söylenebilir. Kadınlar, erkeklere göre

daha fazla İŞKUR'dan iş ararken yararlanabileceklerini düşünmektedirler. Buna göre H₁ hipotezi kabul edilmiştir. Öğrencilerin cinsiyetlerine göre İŞKUR'dan yararlanma durumları değişmektedir.

Tablo 9. İŞKUR'dan Yararlanma Durumunun Gelir Seviyesine Göre Dağılımı

	İŞKUR'dan Yararlanma Durumu			Toplam
	Hayır	Kararsızım	Evet	
1000TL ve altı	6	24	77	107
1001TL-2000TL	144	57	18	219
2001TL-3000TL	40	4	0	44
3001TL-4000TL	26	12	0	38
4001TL-5000TL	0	9	0	9
Toplam	216	106	95	417
Pearson Ki-kare:2,181E2 df: 8 Anlamlılık(p):0,000 0,00<0,05 H₂ kabul edilir				

Tablo 9'da iş ararken İŞKUR'dan yararlanma isteğinin gelir seviyesine göre değiştiği görülmektedir. Gelir seviyesi daha düşük katılımcıların iş ararken İŞKUR'u kullanmak istedikleri söylenebilir. Diğer yandan gelir seviyesinin yükseldikçe iş ararken İŞKUR'dan yararlanma isteğinin azaldığı görülmüştür. Ki-kare değerinin anlamlı çıkması, H₂ hipotezinin kabul edilmesini sağlamıştır. Dolayısıyla, öğrencilerin gelir seviyesine göre İŞKUR'dan yararlanma durumu değişmektedir.

Tablo 10: İŞKUR'dan Yararlanma Durumunun İş Deneyimine Göre Dağılımı

	İŞKUR'dan Yararlanma Durumu			Toplam
	Hayır	Kararsızım	Evet	
İş deneyimi var	173	17	37	227
İş deneyimi yok	115	15	47	190
Toplam	301	32	84	417
Pearson Ki-kare: 4,798 df: 2 Anlamlılık(p):0,091 0,09>0,05 H₃ reddedilir				

Tablo 10'da öğrencilerin iş deneyimi durumları ile İŞKUR'dan yararlanma durumları karşılaştırılmıştır. Ki-kare analizi sonucunda öğrencilerin iş deneyimi olup olmasına göre iş ararken İŞKUR'dan yararlanma isteklerinin değişmediği görülmüştür. Böylece H₃ hipotezi reddedilmiştir.

Tablo 11: F ANOVA Testi Sonuçları

ANOVA						
		Kareler Toplamı	Serbestlik derecesi	Kare Ortalama	F	Anlamlılık
Ailenin Yaşadığı Bölge	Gruplar arası	462,001	2	231,000	50,995	,000
	Grup içi	1843,648	407	4,530		
	Toplam	2305,649	409			
Öğrencinin Çalışmak İstedığı Bölge	Gruplar arası	333,441	2	166,721	34,006	,000
	Grup içi	1995,410	407	4,903		
	Toplam	2328,851	409			

Tablo 11’de üniversite öğrencilerinin ailenin yaşadığı bölge ve çalışmak istenen bölge değişken grupları için yapılmış F ANOVA testi sonuçları gösterilmiştir. Yapılan F testi sonucunda $p=0,000$ anlamlılık seviyesinde elde edilen F değerinin anlamlı olduğu görülmüştür. Bu sonuca göre H_4 ve H_5 hipotezleri kabul edilmiştir. Dolayısıyla üniversite öğrencilerinin ailelerinin yaşadıkları bölgeye göre İŞKUR’dan yararlanma durumları arasında anlamlı bir fark olduğu söylenebilir ($F=50,995$; $p=0,00$). İkinci olarak da öğrencilerin çalışmak istedikleri bölgeye göre İŞKUR’dan yararlanma durumları arasında anlamlı bir fark olduğu söylenebilir ($F=34,006$; $p=0,00$).

Tablo 12: İŞKUR algısı ile İŞKUR’dan Yararlanma Arasındaki İlişki

		İş ararken İŞKUR'dan yararlanma durumu
İŞKUR algısı	Pearson Correlation	,546**
	Sig. (1-tailed)	,000
	N	417

****. Correlation is significant at the 0.01 level (1-tailed)**

H_6 hipotezi Pearson korelasyon analizi ile test edilmiştir. Analiz sonucunda $p=0,00$ anlamlılık seviyesinde 0,546 korelasyon katsayısı elde edilmiştir. Dolayısıyla H_6 hipotezi kabul edilmiştir. Buna göre öğrencilerin İŞKUR algıları ile iş ararken İŞKUR’dan yararlanma durumları arasında anlamlı bir ilişki olduğu söylenebilir. Öğrencilerin İŞKUR algıları ile iş ararken İŞKUR’dan yararlanma isteklerinin birbiriyle doğru orantılı olarak değişmekte olduğu görülmektedir.

Sonuç ve Öneriler

Ülkeler arasındaki kalkınmışlık ve gelişmişlik düzeyinin önemli göstergelerinden biri olan istihdam seviyesi, stratejik olarak her ülkenin temel amaç ve hedefleri içerisinde planlanmaktadır. Genç ve eğitimli nüfusun çok sayıda olduğu Türkiye’de istihdam olanakları istenen seviyede olamamaktadır. Dolayısıyla üniversiteli gençlerin gelecekle ilgili kaygı ve endişeleri, onların yanlış meslek ve kariyer planlaması içerisine girmelerine neden olmaktadır. Bu çalışmada, İŞKUR’un üniversite öğrencilerine ne derece faydalı olabileceği öğrencilerin bakış açısıyla araştırılmıştır. Kocaeli Üniversitesi öğrencilerine yapılan anket uygulaması sonucunda elde edilen bilgiler analiz edilerek yorumlanmıştır.

Ankete katılan öğrenciler çoğunlukla erkek ve 1001-2000TL arası gelire sahip öğrenciler olarak tespit edilmiştir. Öğrencilerin çoğunluğunun ailesi Marmara bölgesinde; en az ise Güneydoğu Anadolu bölgesinde yaşamakta olduğu görülmüştür. En çok çalışmak istenen bölge Marmara bölgesidir. Daha sonra Ege, Akdeniz, Karadeniz, Doğu Anadolu ve Güneydoğu Anadolu bölgeleri çalışılmak istenen bölge olarak sıralanmaktadır. Öğrencilerin yaklaşık yarısı iş deneyime sahip; diğer yarısının ise herhangi bir iş deneyimi bulunmamaktadır.

İş arama sürecinde en çok kullanılan kaynak internettir. Öğrenciler ikinci olarak aile ve akraba çevresini iş arama sürecinde kaynak olarak görmektedirler. İŞKUR üniversite öğrencilerine göre en son sırada değerlendirilen bir kaynak olarak tespit edilmiştir. Öğrencilerin yaklaşık %80’i İŞKUR’un hizmetlerinden haberdar değil ama %64’ü yaşadığı ilde İŞKUR merkezi ya da şubesi olduğunun farkındadır. İŞKUR’un iş ve meslek

danışmanlığı hizmetlerinden %66'sı haberdar değil ve yaklaşık %60'ının İŞKUR'dan hizmet alan bir tanıdığı bulunmamaktadır. İŞKUR'a dair haberleri ise öğrencilerin %50'si ara sıra duyduğunu belirtmiştir.

İŞKUR ve İŞKUR hizmetlerinin üniversite öğrencilerine yönelik olup olmadığını anlayabilmek üzere öğrencilere verilen ifadeler değerlendirildiğinde; öğrencilerin çoğunlukla olumsuz yargıda bulunduğu gözlemlenmiştir. Üniversite öğrencileri, İŞKUR'un onlara iş arama sürecinde çok fazla destek olabileceğini düşünmedikleri söylenebilir. Çünkü İŞKUR yardımıyla daha bilinçli iş aramaya; iş arama becerilerinin gelişebileceğine; iş dünyası ile iletişimin kolaylaşacağına ve daha kolay iş bulunabileceğine dair ifadelere katılmamaktadırlar. Öğrencilerin %52'si iş ararken İŞKUR'dan yararlanmayı düşünmemektedir. Yalnız %23'ü İŞKUR'dan yararlanmayı düşünmekte ve %23'ü ise bu konuda kararsız kalmıştır.

Öğrenciler arasında kadınların erkeklere göre daha çok İŞKUR'dan yararlanmayı düşündükleri görülmüştür. Ayrıca gelir seviyesi daha düşük öğrencilerin iş ararken İŞKUR'dan yararlanmaya daha olumlu baktıkları söylenebilir. Ailenin yaşadığı bölgenin ve öğrencinin çalışmak istediği bölgenin de İŞKUR'dan yararlanma durumu açısından bir farklılık yarattığı görülmüştür. İŞKUR ve İŞKUR hizmetlerinin öğrencilere yönelik olmasına ilişkin algılar ile iş ararken İŞKUR'dan yararlanma durumu arasında pozitif yönde güçlü bir ilişki olduğu görülmüştür. Eğer İŞKUR öğrencilerin algılarında daha olumlu bir etki yakalayabilirse; iş arama sürecinde üniversite öğrencileri İŞKUR'u daha çok tercih edebilir.

İŞKUR'un hizmetlerinin üniversite öğrencilerini daha fazla kapsamaları ve üniversite öğrencilerinin İŞKUR'un hizmetlerinden daha fazla yararlanabilmesi açısından şu öneriler getirilebilir:

- İŞKUR'un üniversitelere yönelik seminer, eğitim ve konferans gibi etkinliklerini arttırmaları ve bu tarz etkinlikleri düzenli olarak gerçekleştirmeleri, üniversite öğrencilerinin İŞKUR farkındalığını arttıracaktır.
- İŞKUR imaj değişim çalışmalarını güçlendirmek için üniversite ile işbirliklerini arttırabilir. Üniversite ve iş dünyası arasında etkili bir köprü görevi üstlenebilecek kapasitede olan İŞKUR, bu potansiyelini en yakın zamanda gerçeğe dönüştürdüğünde, ülkemizdeki istihdam problemini çözmeye önemli bir yol almış olacaktır.
- İŞKUR'un hedef kitlesi eğitim seviyesi daha yüksek iş arayan ve çalışmak isteyen kişiler olursa, iş dünyası da nitelikli işgücü ihtiyacı için İŞKUR'u etkin bir kaynak olarak kullanabilir.
- Bir kamu kurumu olarak hizmet sunan İŞKUR'un, üniversite mezunlarınca daha aktif olarak kullanılması bir daha nitelikli işe yerleştirmeler yapması sayesinde olacaktır. Bu konuda küçük ve orta boy işletmelerle yakın çalışması yanı sıra büyük ölçekli işletmelere de yönelik çalışma içerisinde olması gerekmektedir.
- Temel olarak işe yerleştirmeye aracılık hizmeti sunan İŞKUR, özellikle işsiz üniversite mezunlarına yönelik daha yakın bir çalışma programı düzenlemeli ve bu konudaki pazarlama ve halkla ilişkiler faaliyetlerini kurumsallaştırmalıdır. Başka bir ifade ile başarılı olduğu tüm hizmetleri özellikle görsel medya araçlarını kullanarak kamuoyuna tanıtmalıdır. Bu anlamda modern bir istihdam kurumu haline getirilmesi, ekonomik ve sosyal bir sorun olan işsizliğin azaltılmasında etkin bir hizmet sunabilir.

Kaynakça

- Alabaş, A. (2007). Uzun Süreli İşsizler Ve Uzun Süreli İşsizliği Azaltmada İşkur'un Önemi (Uzmanlık Tezi). T.C. Çalışma Ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğü. Ankara.
- BAKA(Batı Akdeniz Kalkınma Ajansı. (2012). İŞKUR Ve İstihdam Teşvikleri. <http://www.baka.org.tr/uploads/73753-iskurveistihdamtesvikleri-eylul2012-mc.pdf>
- Bozdağlıoğlu E.Y. UYAR. (2008). Türkiye'de İşsizliğin Özellikleri ve İşsizlikle Mücadele Politikaları. *Sosyal Bilimler Dergisi*. Sayı: 20.
- Cafıoğlu, Z., Okçu V. (2013). Gençlik Sorunları: Siirt İli Örneği. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*. Kış-2013 Cilt:12 Sayı:43 (082-115).
- Dilshad Rana M., Latif, M. I. (2013). Focus Group Interview as a Tool for Qualitative Research: An Analysis, *Pakistan Journal of Social Sciences*, Vol. 33, No. 1, pp. 191-198.
- Diñçer, Ö. (2011). Söyleşi: Önceliğimiz Genç İstihdamı ve Mesleki Eğitim, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Prof. Dr. Ömer Diñçer ile röportaj. Ss.6-9, *İŞKUR*. Sayı 1, Ocak-şubat-Mart 2011.
- Dursun, S., Aytaç, S. (2009). Üniversite Öğrencileri Arasında İşsizlik Kaygısı. *Uludağ Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi* Cilt XXVIII, Sayı 1, s. 71-84.
- Dursun, S., Aytaç S., (2012). Üniversite Öğrencilerinin İşgücü Piyasasına Yönelik Beklentileri Ve İş Deneyimleri İle Umutsuzluk Ve Kaygı Düzeyleri Arasındaki İlişki Üzerine Bir Araştırma. *CBÜ Sosyal Bilimler Dergisi* Cilt:10, Sayı:1, Mart 2012. Doç. Dr. Mustafa Aksoy Armağan Sayısı.
- Emirgil, B. F., Acar Z., Işığçık Ö. (2014). Türkiye'de İş ve Meslek Danışmanlığının Etkinliği: Sorun Alanları ve Beklentiler (Bursa İşkur Örneği). *Çalışma ve Toplum*, 2014/1.
- Eser, B. Y., Terzi, H. (2008). Türkiye'de İşsizlik Sorunu Ve Avrupa İstihdam Stratejisi. *Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, Sayı: 30, Ocak-Haziran 2008, ss.229-250.
- Gizir, C. Ali (2005). Orta Doğu Teknik Üniversitesi Son Sınıf Öğrencilerinin Problemleri Üzerine Bir Çalışma *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Cilt 1, Sayı 2, Aralık 2005, ss. 196-213.
- İstanbul Çalışma Ve İş Kurumu İl Müdürlüğü. (2015). İstihdam Politikaları. 6 Ocak 2015. http://www.ito.org.tr/2014/sunum/ISKUR_Istihdam_Politikalari_ve_Istihdama_Yonelik_Tesvikler_Destekler.pdf
- İstanbul Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü, (2013). <http://archive.ismmmo.org.tr/docs/seminernotlar/05032013/iskur.pdf>
- İŞKUR İstatistik Bülteni. (2014). Aralık 2014. <file:///C:/Users/PLATON/Downloads/12%20-%20Aral%20B1k%202014%20Ayl%20B1k%20C4%20statistik%20B%20C3%20B%20C1teni.pdf>
- İŞKUR (2015). <http://www.iskur.gov.tr/KurumsalBilgi/Kurum/Tarihce.aspx>
- Karagülle, B. (2007). Türkiye'de İşsizliğe Bir Çözüm Önerisi Olarak Türkiye İş Kurumu'nun İş Danışmanlığı Hizmetleri. T.C. Çalışma Ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı. Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğü. Uzmanlık Tezi, Ankara.
- Kavak Y. (1997). Eğitim, İstihdam ve İşsizlik İlişkileri. *Hacettepe üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* 13:21-26
- Koçak, O., Akman A. C. (2011). İşsizlikle Mücadelede İş Danışmanlık Hizmetleri ve Yalova Örneği. *İşGüç Endüstri İlişkileri ve İnsan Kaynakları Dergisi*, Nisan, Cilt: 13, Sayı: 2
- Krueger, R. A. (1994). Focus groups: A practical guide for applied research (2nd ed.). Thousand Oaks, CA: Sage.
- Öksüz, D. (2007) İŞKUR'un İşe Yerleştirme Hizmetleri, Özel Sektör Üzerinde Etkisi ve Etkinliğinin Artırılması. T.C. Çalışma Ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğü, Ankara, Uzmanlık Tezi
- Sanal, M. Engin (2013). Aktif İstihdam Politikaları. <http://www.toprakisveren.org.tr/2013-99-enginsanal.pdf>

- Şahin, C. (2009). Eğitim Fakültesinde Öğrenim Gören Öğrencilerin Umutsuzluk Düzeyleri. *Selçuk Üniversitesi. Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Dergisi* Sayı 27, Sayfa 271 -286, 2009
- Şahin, İ., Fırat Şahin N., Zoraloğlu, Y.R., Açıkgöz, K. (2009). Üniversite Öğrencilerinin Sorunları. e-Journal of New World Sciences Academy 2009, Volume: 4, Number: 4,
- Şakar, M. (1992), İşsizlik Sigortasının Türkiye’de Uygulanabilirliği ve Kıdem Tazminatı Müessesesi ile İlişkileri, *İş Hukuku Dergisi*, Nisan-Haziran,
- Şenses, F. (2007). Uluslararası Gelişmeler Işığında Türkiye Yükseköğretim Sistemi: Temel Eğilimler, Sorunlar, Çelişkiler ve Öneriler. ERC Working Papers in Economics 07/05 September 2007. <http://erc.metu.edu/menu/series07/0705.pdf>
- Taş, H. Yunus (2011) İŞKUR’un Mesleki Eğitim Faaliyetlerinin İstihdam Üzerine Etkileri: Yalova İŞKUR Örneği, Sosyal Siyaset Konferansları, Sayı: 61 – 2011/2, 153–176.
- Tutar, Ö. (2007). Türkiye’nin Kamu İstihdam Kurumu Olarak Türkiye İş Kurumunun Toplumdaki İmaj Tespiti Ve İmaj Geliştirme Üzerine Bir Çalışma. T.C. Çalışma Ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğü. Uzmanlık Tezi. Ankara.
- TÜİK. (2015a). Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi Sonuçları,2014. <http://www.tuik.gov.tr/HbGetirHTML.do?id=18616>(Erişim:02/02/2015).
- TÜİK. (2015b). İşgücü İstatistikleri, Ekim 2014. <http://www.tuik.gov.tr/HbGetirHTML.do?id=18632>(Erişim: 02/02/2015).
- Yavuzer, H., Meşeci, F, Demir, İ., Sertelin, Ç. (2005). Günümüz Üniversite Gençliğinin Sorunları. *Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi Dergisi*. Sayı I. (2005). 79-91.
- Yıldırım, S., Şevik N. (2013). Job Satisfaction In a Organization of Salesforce (A Pilot Implementation In Kocaeli), *International Journal of Social Science* Volume 6 Issue 4, p. 1199-1217, April,